

وجه تسمیه محلات تهران

محلات تهران را بهتر بشناسیم

نوشته: علی جهانی کارشناس مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران (TGIC)
با اقتباس از کتاب تاریخچه پایتخت آقا محمدخان قاجار، نوشته امیرهوشنگ انوری

نقشه دارالخلافة تهران

اینکه بنیاد تهران به چه زمان باز می‌گردد به درستی روشن نیست اما می‌توان ادعا کرد به سبب همجواری با یکی از کهن‌ترین نقاط مسکونی و مشهورترین شهرهای شرق زمین (ری) تهران نیز قدمتی به هزاره‌های دور دارد.

تهران در گذشته روستای کوچک و نا آشنایی بود که در شمال سرزمین تاریخی و باستانی شهر ری قرار داشت که به دوره صفویان و شاه طهماسب، نام و نشان شهری پیدا کرد. تهران در جریان جنگ جهانی اول، یک شهر گسترده و بی‌دروازه بود ولی بعد از جنگ جهانی دوم، آن چنان توسعه یافت که در جهان هیچ شهری به این سرعت رشد نکرده است و هنوز هم روشن نیست این توسعه تا چه زمان ادامه پیدا می‌کند. در دوره شاه طهماسب تهران به صورت یک قلعه نیمه نظامی درآمده بود.

با توجه به اوضاع جغرافیایی و عوامل اجتماعی و سیاسی

محمودخان قائم مقام بود که بعدها یک و نیم دانگ آن را صاحب اختیار خرید گورستانی نیز در این محله وجود داشته که اکنون اثری از آن وجود ندارد.

اقدسیه

اقدسیه سابقاً (حصارملا) خوانده می‌شد. ناصرالدین شاه باغی و عمارتی در این اراضی ساخت و نام یکی از کنیزان محبوب خود (امینه اقدس) را وجه تسمیه آن کرده، و آن را اقدسیه نامید. این محله در شمال اراج و جنوب دارآباد قرار دارد. اراضی اقدسیه را ظهیرالدوله بزرگ به ناصرالدین شاه اهدا کرده بود. در زمان رضاشاه به دانشکده اختصاص داده شد تا اردوی تابستانی خود را در آنجا به پا کند. هم اکنون این اراضی در اختیار ارتش است. حصاری که در شمال شرقی اقدسیه به نام حصارملا وجود داشت، وجه تسمیه پیشین این محله است.

الهییه

نام قدیم الهییه خور آذین متعلق به عزه الدوله - همسر امین الدوله بوده است. پس از اینکه میرزا جعفر حکیم الهی این اراضی را خرید و در آن به آبادانی پرداخت، آن را الهییه خواندند. در زمان ناصرالدین شاه یک کارخانه کبریت سازی در این محله دایر بوده که از کوشش‌های میرزا علی خان امین الدوله، صدراعظم با تدبیر عصر قاجار بوده است. باغ‌های الهییه در اوج زیبایی و طراوت قرارداشت از جمله باغ‌های معروف و بزرگ الهییه می‌توان باغ‌های شرکت نفت و باغ سفارت آلمان را نام برد.

اقتصادی قلعه مزبور به دارالخلافه ناصری تغییر یافت این دارالخلافه چهار محله مشهور داشت: عودلاجان (شمال شرقی) چاله میدان (جنوب) سنگلج (غرب) بازار (مرکز)

اولین بنای رسمی تهران در سال ۹۷۱ هـ. قمری با ایجاد ۱۱۴ برج (به تعداد سوره‌های قرآن) آغاز شد. حصاری که در دور تهران کشیده شد، شش هزار قدم طول داشت و برای ساختمان آن و برج هایش، از دو منطقه بزرگ خاکبرداری کردند که بعدها به دو محل معروف «چاله میدان» و «چاله حصار» تهران مشهور شدند. شهر تهران که با اصول فنی مهندسی روزگار خود احداث شده بود با ۱۲ دروازه به خارج راه داشت که عبارتند از:

دروازه‌های دولت، یوسف آباد و شمیران در شمال؛ دولاب و دوشان تپه در شرق، باغشاه، قزوین و گمرک در غرب و دروازه‌های غار، رباط کریم و حضرت عبدالعظیم در جنوب محلات و خیابانهایی که اهالی چند میلیونی تهران را هم اکنون در خود جای داده اغلب دارای تاریخچه خواندنی هستند که به چند محله معروف آن می‌پردازیم.

آجودانیه

بیشتر محله‌های تهران به نام آبادکننده خود یا شخصیت مهمی که در آن زندگی می‌کرد، مشهور شده‌اند. آجودانیه نیز به نام آبادکننده خود (آقا رضا عکاس باشی) آجودان مخصوص اقبال السلطنه متولد ۱۲۵۹ هـ. قمری نامیده شد. آقارضاخان در ابتدا از ملازمان حضور ناصرالدین شاه بود، سپس در سال ۱۲۸۰ قمری، لقب عکاس باشی گرفت. وی از سفرهای اول و دوم شاه به اروپا در سال‌های ۱۲۹۰ هـ. قمری او را همراهی می‌کرد. منزل وی در منطقه‌ای بود که به سبب سمت شغلی اش به آجودانیه مشهور شد. وی در اواسط سال ۱۳۰۷ هـ. قمری به مرگ ناگهانی در باغ شخصی خودش فوت کرد و گفته می‌شد که شاه به وسیله یکی از ملازمین خود او را با قهوه قجری مسموم کرده است علت مسموم کردن آقارضاخان معاشقه و مراوده او با فروغ الدوله، دختر ناصرالدین شاه و همسر علی خان ظهیرالدوله بوده است.

اختیاریه

اختیاریه در گوشه شمال شرقی خیابان پاسداران (سلطنت آباد) و شمالخیابان دولت قرار دارد. این محله نیز به نام صاحب خود (صاحب اختیار) مشهور شد. ظاهراً نام قبلی این منطقه حسین آباد بوده است که هم اکنون نواحی غرب خیابان پاسداران و نام میدانی در آن می‌باشد. صاحب اختیار ملک شش دانگ میرزا

عکس سمت راست، خیابان دربند-عکس سمت چپ، ابتدای خیابان دربند

جمعه آن را خرید و مدتی به امامیه معروف شد. حاج میرزا زین العابدین امام جمعه ظهیراسلام فرزند حاج میرزا ابوالقاسم سومین امام جمعه شهر تهران بود.

امجدیه

در محل ورزشگاه کنونی شیرودی، میدانی وجود داشت که به خواسته امجد الوزرا یکی از علمازادگان قزوین به امجدیه موسوم شد. این میدان در قدیم محل برگزاری مسابقات و مراسم ورزشی بود. ساخت ورزشگاه امجدیه در سال ۱۳۱۴ شمسی آغاز شد و در بیستم خرداد ۱۳۲۰ شمسی پایان یافت. آنچه در این ورزشگاه

حکیمیه

حکیمیه با فاصله اندکی در شمال جاده دماوند و جنوب اتوبان بابایی قرار دارد. این منطقه در دوران ناصری منزل اول سفر به طرف دماوند بوده است. از قرار مدتی نام آن (امامیه) بوده. چون میرزا علی نقی حکیم الممالک آن را خریداری و آباد کرده است به نام خود (حکیمیه) نامید. حکیم الممالک پسر میرزا اسماعیل خان یهودی بود که مسلمان و پیشخدمت محمدشاه قاجار شد. حکیم الممالک طبیب محمدشاه و ناصرالدین شاه بود و زمانی هم حاکم قم گردید. او در سال ۱۲۴۹ هـ. قمری متولد و در سال ۱۳۲۱ هـ. قمری وفات کرد. بعد از حکیم الممالک میرزا زین العابدین امام

الهیة و محمودیه- سال ۱۳۲۶

عکس سمت راست ، نهر کرج که بلوار الیزابت (کشاورز فعلی) بر روی آن احداث گردید - عکس سمت چپ ، همان مکان دهه ۴۰ شمسی

ابوطالب، باغ میرزا عبدالوهاب خانی، باغ نعمتی، باغ ورثه حاجی کاظم، باغ علی پور، باغ سرهنگ عشقی، باغ ارباب عزیزا...، باغ وزیر... قلعه سعادت آباد در غرب اوین در زمره اراضی این ناحیه به شمار می‌رفت که حاجی سید عزیزا... اوینی آن را به حاجی سید حسن درکه‌ای فروخت و از آن پس به سادات آباد نامیده شد که همین سعادت آباد امروزی است. رضا شاه که ولع زمین خواری داشت تصمیم گرفت اراضی آباد و خوش آب و هوای اوین را به نام محمدرضا ولیعهد خریداری کند. به اسدی معاون تولیت آستان قدس رضوی دستور داد تا عرصه و آب اوین را که در اختیار آن آستان بود در اختیار شیخ محمد خالصی زاده اجاره دهد تا از این طریق دست اندازی در این اراضی آسان شود. به هر صورت در زمان محمدرضا پهلوی با تصویب نامه‌ای از سوی هیات وزرا اراضی اوین به نمایشگاه بین المللی دانشگاه ملی (شهید بهشتی) و باشگاه شاهنشاهی (باشگاه انقلاب) اختصاص یافت.

بهبخت آباد

این منطقه در جنوب یوسف آباد در سال ۱۲۸۸ ه. قمری (سال قحطی) به دستور میرزا یوسف خان مستوفی الممالک آباد شد. بهجت آباد از اراضی متعلق به میرزا یوسف آشتیانی صدراعظم بود که ظاهراً به نام (بهبخت) یکی از دختران میرزا یوسف که همسر جلال الدوله پسر مسعود میرزا ظل السلطان فرزند ارشد ناصرالدین شاه بود نامگذاری شده است. این اراضی که تا خیابان انقلاب و شرق خیابان ولیعصر را در برمی‌گرفت تا سال ۱۳۱۵ شمسی کشت و زرع می‌شد. کالج آمریکایی‌ها که به مدرسه البرز معروف شد در اراضی بهجت آباد تاسیس یافت. پیرم خان ارمنی در سال ۱۳۲۹ ه. قمری اردوی خود را که مرکب از ارامنه بود در

حائز اهمیت است استفاده از کاشی‌های صحنه جنگ دیو و رستم است که تنها باقی مانده بنای عالی قاپوی تهران است که از روی صحنه بالای در ارگ کریم خانی شیراز ساخته شده است، این کاشیکاری که تاریخ ۱۲۷۳ ه. ق را بر خود نقش دارد کار محمدعلی شیرازی است و در محل فعلی بالای دیوار روبه رو مدخل ورزشگاه خودنمایی می‌کند.

امیر آباد

این محله در جنوب غربی یوسف آباد از ساختمانهای مرحوم میرزا تقی خان امیرکبیر است. امیر پس از آنکه به صدارت نشست عمارت و باغ و آبادی امیرآباد را احداث نمود و هر وقت که فراغت می‌یافت برای استراحت به آنجا می‌رفت. در این منطقه قلعه‌ای استوار و کشتزار و درختان فراوان آن را پوشانیده بود. در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ - ۱۳۲۴ ه. ش طی جنگ جهانی دوم آمریکایی‌ها در آن استقرار داشتند. آمریکایی‌ها در مدت اقامت خود ساختمان‌ها، انبار، استخر و کارخانه مولد برق در آن ساختند در قسمت غربی امیرآباد سربازان ایرانی میدانی به منظور تیراندازی احداث کرده بودند. امیرآباد در سال ۱۳۲۴ شمسی تحویل دانشگاه تهران گردید و بخشی از آن هم اکنون کوی دانشگاه می‌باشد.

اوین

ریشه نام اوین تا حدود زیادی مجهول است. در زبان روسی (ایوا) به معنی گلابی است، شاید میان این کلمه و گلابی‌های مرغوب اوین ارتباطی وجود داشته باشد. روزگاری باغ‌های معروف اوین به این قرار بودند: باغ ورثه کربلایی محمد حسین، باغ حاجی سید

عکس بالا میدان ۲۴ اسفند (انقلاب کنونی) - عکس پائین خیابان فردوسی در دهه ۴۰ شمسی

نوری صدراعظم مشهور ناصرالدین شاه این محل را خرید و به نام پسرش (میرزا داودخان وزیر)، داودیه خواند و در آباد کردن آن تلاش کرد. میرزا آقاخان باغ وسیع و چند رشته قنات در آن محل پدید آورد، همچنین قصری در آن اراضی ساخته شد که ناصرالدین شاه نیز گهگاهی به آن آمد و شد داشته است. در سال ۱۲۹۶ ق در داودیه پادگانی ساخته شد که در اختیار قزاقخانه قرار گرفت و (دوما نتوویچ) ریاست آن را عهده دار بود. شخصی به نام (عبدا... معنوی) نیز پرورشگاهی در داودیه ساخت که در تاریخ ۲۵ آذر ۱۳۳۷ شمسی افتتاح گردید.

دروس

دروس از قدیم نیز به مانند امروز در شرق قلهک است و از شمال به رستم آباد و از جنوب به چالهرز در مغرب به سلطنت آباد (پاسداران) محدود می‌شد. دروس دهکده‌ای بود ارمنی نشین که

بهجت آباد استقرار داده بود. بهجت آباد به سبب سرسبزی و صفایی که داشت از تفرجگاه‌های تهران عهد قاجار به شمار می‌رفت.

پونک

در جنوب شرقی فرحزاد واقع است، اهالی آنجا معتقد بودند چون در اراضی این دهکده پونه زیاد می‌روید، به این نام معروف شده است. پونک در قدیم از باغ‌های بزرگ خرابه ده، سبزی کار، هشت درختی، میانه، حیاط امامزاده وشوتخت تشکیل شده بود. ساکنان قدیمی پونک را مهاجرینی از خراسان و دیگر شهرها تشکیل می‌دادند. یک رشته قنات و درختان انار، انجیر، گردو، ازگیل، گیلاس، آلبالو، توت و شاتوت زیبایی خاصی به این منطقه بخشیده بود.

تجریش

براساس منابع تاریخی تجریش در حدود ده هزار سال پیش (طجربشت) خوانده می‌شد. تجریش قدیم دارای سه محله بود: ۱- محله بالا ۲- محله پایین؛ ۳- محله قلعه نو - زعفرانیه، محمدیه، ناودانک، جعفرآباد، رضاییه و کاظمیه محله‌های حومه تجریش به شمار می‌رفتند.

نواحی محله بالای تجریش متشکل از: باغ فردوس، چهارراه حسابی، زعفرانیه، الهیه، ناودانک، و محمدیه و محله پایین متشکل از: ظهیرالدوله، سه راه دزاشیب، سه راه قیطریه، اسدی و فردوسی می‌شد. بیش از سی رشته قنات کوچک و بزرگ در آبادانی تجریش سهم فراوانی داشت و سیراب کننده باغ‌های فراوان آن بود. تجریش از ابتدای دوره قاجار مورد توجه درباریان و اهالی شهر تهران بوده است. محمد شاه، سومین پادشاه قاجار دستور ساخت قصری مجلل به نام محمدیه را در تجریش داد. اراضی که قصر محمدیه در آن ساخته شد امروز به باغ فردوس مشهور است. در سمت جنوبی قصر محمدیه حاج میرزا آقاسی، صدراعظم محمدشاه نیز کاخی بنا کرد که امروز آن ساختمان هنوز پا برجاست و درختان چنار تنومند باغ فردوس یادگاری از آن دوران است، اما قصر محمدیه به کلی ویران شد و اثری از آن باقی نیست.

داودیه

داودیه که در حال حاضر در غرب خیابان شریعتی و جنوب قلهک قرار گرفته است، ابتدا به (ارغوانیه) معروف بود. میرزا آقاخان

میدان تجریش - دهه ۳۰ شمسی

از آن استفاده می‌کرد. وجه تسمیه این کاخ را به دو سبب نوشته‌اند، یکی اینکه در سرخ حصار واقع بوده و دیگری اینکه شیشه‌های در و پنجره آن عمارت سرخ رنگ بوده است. علت اینکه این منطقه را سرخ حصار نامیده‌اند شاید به خاطر سرخی سنگ‌های آن منطقه و یا خرابه‌ای از سنگ‌های سرخ رنگ که در آن ناحیه وجود داشته بوده است. مراسم معروف آتش پزان در عهد ناصری هر ساله در سرخ حصار برگزار می‌شد. همچنین در این منطقه آسایشگاهی مجهز جهت درمان و استراحت کارگران مسلول و خانواده‌های آنان بنا گردید.

عشرت آباد

آبادانی عشرت آباد به دهه ۱۲۹۰ هـ. ق و عهد ناصرالدین شاه قاجار مربوط می‌شود. هم اکنون که بزرگراه صیاد شیرازی را تا میدان سپاه (عشرت آباد) امتداد داده‌اند عمارت کلاه فرنگی زیبایی که در محدوده نظامی قرار دارد از پس دیوارهای پادگان خود نمای می‌کند کلاه فرنگی عشرت آباد عمارت سه طبقه‌ای است مشرف به استخری زیبا که هر طبقه شامل یک تالار و دو اتاق می‌شود. تالار

به کشاورزی در اراضی آن مشغول بودند. ساکنان ده در قلعه‌ای که در آن حدود بود زندگی می‌کردند. مالکیت ده در اختیار حاج مخبرالسلطنه هدایت نویسنده کتاب خاطرات و خطرات بود که هم اکنون نیز مقبره خانوادگی او در آنجا قرار دارد. مخبرالسلطنه بیمارستانی نیز به نام خود در آن اراضی بنا کرد. دو رشته قنات در این ده جاری بود یکی قنات نصرت در محل چهارراه قنات فعلی و دیگری در مشرق دروس به نام (قنات شیبانی) که هر دو کماکان جاری هستند. از جمله حوادث تاریخی دروس یکی بمباران شدن آن توسط هواپیماهای روسی در ابتدای جنگ جهانی دوم به سبب نزدیکی این منطقه با کارخانه اسلحه سازی سلطنت آباد و دیگری مرکزیت تبلیغات حزب توده در سال ۱۳۲۱ شمسی است.

سرخ حصار

سرخ حصار نام ده کوچکی بود در دامنه کوه. در سال ۱۳۰۳ هـ. ق بنیاد قصری در آنجا گذارده شد که به قصر یاقوت معروف گشت. این قصر یک کاخ بیلاقی به شمار نمی‌رفت بلکه ناصرالدین شاه بیشتر در پاییز و زمستان آن هم پس از انجام مراسم شکار

سرخه حصار - (نقاشی اثر: کمال الملک)

طبقه دوم تالار آینه است که سراسر آن آئینه کاری و خاص استراحت شاه بوده است. ناصرالدین شاه عمارت کلاه فرنگی را برای اقامت همسرش (انیس الدوله) اختصاص داده بود. در کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ شمسی، کودتاچیان چند نقطه مناسب شهر را برای استقرار قوای نظامی خود انتخاب کردند که یکی از آنها عشرت آباد بود، از قرار بعد از این تاریخ است که پادگانی نظامی که هنوز هم وجود دارد در عشرت آباد تاسیس گردید.

سلطنت آباد (پاسداران)

به دستور ناصرالدین شاه در سال ۱۲۷۶ هـ. ق اهالی این منطقه را که (حصار رضابک) نام داشت به محل دیگری اسکان دادند و باغ سلطنت آباد و عمارات باشکوه آن را بنا کردند. نظر شاه بر این بود که قصری باشکوه که از هر طرف منظره گل و درخت آن را احاطه کرده باشد ساخته شود، از این رو چند سال معماران قابل و مهندسی لایق به کار گمارده شدند و عمارتی زیبا در آن ساخته شد. از این پس شاه اوقات زیادی را در سلطنت آباد می ماند و بسیاری از امور مملکت داری مانند پذیرش سفرا در این محل انجام می شد. قصر سلطنت آباد و ضمایم آن بزرگترین عمارت ییلاقی ناصرالدین شاه در بیرون از تهران بود. دو بنای قدیمی از باغ سلطنت باقی مانده است که یکی عمارت حوضخانه و دیگری برج چند طبقه ای که در هر یک از طبقات آن هنرهای زیبایی معماری ایران از مقرنس کاری و گچ بری و آئینه کاری و غیره به کار رفته است. این دو بنا امروز در محدوده اماکن نظامی خیابان پاسداران قرار دارد. نقل است یکی از سرسره های معروف فتحعلی شاه به سلطنت آباد برده شده بود. از جمله حوادث مهم رخ داده در سلطنت آباد، بر تخت سلطنت نشستن احمدشاه قاجار در روز بیست و هشتم شعبان سال ۱۳۳۲ هـ. ق بوده است.

دروازه دولت

عمارت کلاه فرنگی در قصر عشرت آباد

ضرابخانه

دهکده ضرابخانه در سرراه تهران به سلطنت آباد قرار داشت. قراردادن ضرابخانه تهران (کارخانه ضرب سکه) در این ناحیه سبب نام آن شد. این ضرابخانه شامل دو قسمت مجزا در شمال (ضرابخانه ناصری) و جنوب (ضرابخانه مظفری) می شد که امروز محوطه باشگاه بانک مرکزی را شامل می شود. این محل در ابتدا کارخانه شلوار بافی بود که در سال ۱۲۷۵ هـ. ق توسط (محمودخان ناصرالملک) تاسیس گردیده، سپس در سال ۱۲۹۴ هـ. ق به ضرابخانه تبدیل شد.

میدان توپخانه

شیراز

(میرزا یوسف مستوفی الممالک) این اراضی را خریده و به سایر املاک خود در یوسف آباد اضافه کرد. پس از مرگ میرزا یوسف، عباس آباد در اختیار پسرش (میرزا حسن خان) صدراعظم مشهور دوره مشروطه رسید. در سال ۱۳۲۱ هـ. ق میرزا حسن خان، عباس آباد را به (آقا غلامحسین هراتی) واگذار کرد. آقا غلامحسین خان که در امر تجارت دچار ورشکستگی شده بود املاکش پس از مرگ در اختیار (حاج امین الضرب) تاجر متمول تهرانی قرار گرفت تا برآن اساس دیون متوفی را پرداخت کند.

میدان توپخانه

این میدان از عهد ناصری به بعد مرکز شهر تهران محسوب می‌شد. در سال ۱۲۶۷ هـ. ق، هنگامی که به دستور امیرکبیر صدراعظم حصار ارگ سلطنتی تغییر کرد، محمد ابراهیم خان وزیر نظام، مامور تجدید بنای میدان توپخانه شد و رسماً نیز نام توپخانه برای آن تعیین گردید. در سال ۱۲۷۱ هـ. ق بار دیگر حجره‌های توپچی‌ها را مرمت کرده و نظم و آبادی در آن ایجاد کردند. در وسط میدان چهار قبضه توپ که یادگاری از پیروزی شاه عباس صفوی از پرتغالی‌ها بود قرار داده بودند که شاید وجه تسمیه میدان به همین علت بوده باشد. شاید هم به خاطر وجود توپ مروارید بوده است که در قسمت پایین میدان و رو به جنوب

این منطقه از آبادی‌های قدیمی شمیران است که در قدیم به (قلعه شیراز) معروف بوده است. سراسر املاک شیراز به (تیرداد بارسقیمیان)، حسابدار دبیرستان البرز تعلق داشت که ارباب آن املاک شمرده می‌شد. جاده قدیم لواسان از شمال این ده عبور می‌کرد. در سال ۱۲۶۸ هـ. ق که ناصرالدین شاه در نیاوران توسط بابی‌ها مورد سوء قصد قرار گرفت و به دنبال آن تمام پیروان فرقه باب در سرتاسر ایران گرفتار قتل و آزار شدند، میرزا حسینعلی نوری یکی از زعمای بابیه به باغ میرزا آقاخان صدراعظم در شیراز پناه برد.

عباس آباد

این محله را (میرزا عباس) معروف به حاج میرزا آغاسی آباد کرد، از این رو به نام وی عباس آباد خوانده شد. آبادانی عباس آباد به حدود سال ۱۲۶۲ هـ. ق و اندکی پیش از آن باز می‌گردد. در عباس آباد نیز به مانند بسیاری از نواحی دیگر قلعه‌ای استوار بوده است. زمانی که حاج میرزا آغاسی به صدارت رسید بیشتر اوقات خود را در عباس آباد می‌گذرانید از این رو در آباد کردن آن اهتمام داشت. در ایام بمباران مجلس در جریانات مشروطه از همین عباس آباد، تهران سه روز به توپ بسته شد. بعد از مرگ حاج میرزا آغاسی

قرار داشت. به روایت تاریخ زنان نازا با بستن دخیل و شمع روشن کردن و نذر و نیاز برای توپ مروارید، از آن شفا می‌خواستند.

فرمانیه

ملک فرمانیه متعلق به کامران میرزا نایب السلطنه بود که پس از فوت وی به دخترش رسید. شاهزاده فرمانفرمای مشهور این ملک را از وارث نایب السلطنه خرید و از این پس به نام فرمانفرما به فرمانیه شهرت یافت. سفارت ایتالیا اراضی فعلی خود را از فرمانفرما خریده است.

ونک

دهکده ونک در شمال تهران و جنوب غربی تجریش دهکده‌ای بسیار قدیمی است. نام ونک در منابع قرن ششم ه. ق آمده است. میرزا یوسف خان مستوفی الممالک صدراعظم عهد ناصری آن را از ناصرالدین شاه خرید و در آبادی آن کوشش بسیار به خرج داد. در اطراف ونک آرامنه زندگی می‌کردند که یکی از این محلات قلعه ارمنی در شرق ونک بود که قناتی گوارا و محصولات صیفی و گندم و جو داشته است. مقبره دوتن از رجال مشهور ایران میرزا یوسف خان و میرزا حسن خان در این قلعه قرار دارد.

مجیدیه

منطقه مجیدیه را عبدالمجید میرزا عین الدوله صدراعظم مستبد محمدعلی شاه آباد کرده است و به همین علت به مجیدیه معروف شد. بخشی از جمعیت ساکن مجیدیه از قدیم ارمنی بوده‌اند.

منابع:

- جعفر شهری - تهران قدیم - ناشر معین - چاپ چهارم - سال انتشار ۱۳۸۳
- امیر هوشنگ انوری - تاریخچه پایتخت آقا محمد خان قاجار
- دکتر ناصر تکمیل همایون - تاریخ اجتماعی و فرهنگی تهران از آغاز تا دارالخلافه ناصری - ناشر دفتر پژوهشهای فرهنگی سال انتشار ۱۳۷۷-۷۹

فرم درخواست اشتراک

شهرنگار

نشریه علمی-آموزشی
مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران

(این قسمت را شهرنگار تکمیل می‌نماید)

شماره اشتراک

نام و نام خانوادگی:	شغل:	تحصیلات:
نشانی:	تلفن:	نشانی الکترونیک:
متقاضی دریافت تعداد ☐ سری نشریه شهرنگار از شماره ☐ تا شماره ☐ می‌باشم.		

■ شهرنگار نشریه‌ای است علمی و آموزشی که به مباحث برنامه‌ریزی، طراحی شهری و مدیریت شهری با استفاده از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی می‌پردازد.

■ از عموم صاحبان نظران درخواست می‌شود که مقالات و نظرات خود را در باب مباحث GIS و شهرسازی از جمله برنامه‌ریزی، طراحی، مدیریت و زیرساخت‌های شهری و استفاده از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی برای درج در شهرنگار به دفتر نشریه ارسال دارند.

اشتراک سالانه برای ۶ شماره نشریه ۳۰۰۰ ریال می‌باشد.
هزینه پستی داخل کشور به عهده نشریه است.

مبلغ	ریال طی رسید بانکی
شماره	که پیوست
این فرم می‌باشد، ارسال می‌گردد.	
امضاء:	

لطفا وجه اشتراک را به حساب شماره ۲۲۱۱۱۰۱۱۰ با نك تجارت شعبه آسمان تقاطع خیابان پاسداران-فرمانیه به نام شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (قابل پرداخت در تمام شعب بانک تجارت سراسر کشور) پرداخت و فیش بانکی را همراه با فرم پر شده بالا به نشانی نشریه ارسال فرمائید.
تهران-خیابان اقدسیه، بعد از تقاطع آجودانیه، تقاطع بدیعی، پلاک ۴۰ صندوق پستی ۱۹۵۷۵/۵۹۷ نشریه
تلفن: ۲۲۲۹۶۹۶۹ دورنگار: ۲۲۲۹۵۸۹۸

Web Site: www.Shahnegar.ir
E-mail: info@Shahnegar.ir